

ULIWMA ORTA BILIM BERIW MEKTEPLERINDE INFORMATIKA PÁNIN OQITIWDADA INOVACISIYALIQ TEXNOLOGIYALARDIŃ RÓLI

PhD., doc. **Ótepbergenov Jetker,**
Nasirov Berdax Muratovich,
Kulbaeva Ulbosın Yusupovna,

Ájiniyaz atındağı Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutı

E-mail: Nukus_beka@mail.ru

Annatatsiya: Bul maqalada informatika pánin oqıtıwda jańa innovaciyalıq pedogogikalıq texnologiyalardan paydalanıw arqalı oqıwshılarda erkin pikirlew qabiletin rawajlandırıw hámde tálimniń nátiyjeliligin asırıwda zamanagóy pedagogikalıq hám innovaciyalıq texnologiyaların qollawda paydalanılatuǵın tálim metodları hám texnologiyaları haqqında sóz etilgen.

Gilt sózler: Informatika tálimi, jańa xabarlar, innovaciya, pedagogikalıq texnologiyalar.

THE ROLE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE TEACHING OF INFORMATICS IN GENERAL SECONDARY SCHOOLS

Annotation: This article describes the methods and technologies of teaching used in teaching computer science, the use of modern pedagogical and innovative technologies in improving the effectiveness of teaching.

Keywords: Informatics education, new messages, innovation, pedagogical technologies.

Biz búgin globall rawajlanıp atırǵan zamanda jasar ekenbiz ilimniń jedellesip jańa xabarlardıń, jańa bilimlerdiń kirip keliwi de tezleskeniniń guwası bolmaqтамız. Bul bolsa tálim-tárbiya processine ayırıqsha talaplardı qoyıwdı talap etedi.

Respublikamızda tálim-tárbiya sistemasın ele de jetilistiriw mámleket siyasatı dárejesine kóterilgenligi tálim sisteması sapasın joqarı dárejege alıp shıǵıwdı talap etpekte. Úzliksiz tálim sistemasında “Informatika” pání oqıtıwshı tek ǵana pán oqıtıwshı emes, bálki tálimde hám basqarıwda informaciya texnologiyalarınan paydalanıwdıń nátiyjeli shólkemlestiriwshisi bolıp esaplanadı.

Informaciya kóleminiń keskin keńeyip baratırǵanlıǵı oqıwshılar ushın da, pedagoglar ushın da pándi úyreniwde innovciyalıq pedagogikalıq texnologiyalardan paydalanıwdı talap etedi. “Informatika” tálimi processinde hár túrli pedagogikalıq texnologiyalardan paydalanıp, nátiyjeli nátiyjege erisiw ushın oqıtıwshı óziniń pedagogikalıq iskerligin aldınan proektlestiriwi maqsetke muwapıq esaplanadı [2].

Informatika táliminde zamanagóy pedagogikalıq hám innovciyalıq texnologiyaların qollawda paydalanılatuǵın tálim metodları hám texnologiyaları retinde modullı, mashqalalı tálim, didaktik - oynlı, sheriklikte oqıtıw hám de dástúriy-traditsiyaǵa tán bolmaǵan tálim texnologiyalarınan, interaktiv oqıtıw metodlarınan, informaciya kommunikatsiya texnologiyaları qurallarınan, multimedialı texnologiyalarınan paydalanıw, usınıń menen birge oqıwshılardı kishi gruppalarda oqıtıwdı, olardıń dóretilshilik izertlewlerin shólkemlestiriwdi, erkin pikirlew uqıplılıǵın asırıwǵa qaratılǵan usıllarınan paydalanıw zárúrli áhmiyetke iye boladı. [3] jumısta keltirilgendey Informatika táliminde zamanagóy pedagogikalıq hám innovciyalıq texnologiyaların qollaw processinde oqıtıwshılar tómendegi nátiyjelerge erisedi:

- informatika bilimlendiriw tarawında qollanılatuǵın zamanagóy pedagogikalıq hám innovciyalıq texnologiyalarınń teoriyalıq tiykarları, ayırıqsha qásiyetleri, dárejelerin ajrata alıw hám klassifikaciyalaw;

- oqıwshılardıń biliw xızmetlerin shólkemlestiriw hám basqarıw jolların, oqıwshılardıǵa siyasiy gruppalaştırılǵan, individual jantasıwdı;

- informatikanı oqıtıwda túrli zamanagóy oqıtıw texnologiyaları: modullı, mashqalalı tálim, didaktik - oynlı, sheriklikte oqıtıw hám de dástúriy tálim

texnologiyaları, joybarlı texnologiyalar, informatika oqıtıwda jańa pedagogikalıq texnologiyaları qurallarınan, multimediya texnologiyalarınan paydalanıwdı;

-ilimiy, ilimiy-metodikalıq jurnallarda baspadan shıǵarılǵan hám oqıw ádebiyatlarında bar bolǵan, Internet arqalı berilgen oqıtıw processinde paydalanıw múmkin bolǵan tálim texnologiyaları haqqındaǵı maqalalardı da informaciyalardı ǵárezsiz úyrenip, analiz ete alıw hám olardan óz ámeliy xızmetlerinde paydalanıwdı;

-innovciyalıq pedagogikalıq tájiriybelerdi ózlestiriw, ámelge asırıw, bahalaw hám jetilistiriwdi;

-oqıwshılardıń bilim kónlikpe hám ilmiy tájiriybelerin baqlawdıń nátiyjeli sistemasın ámelge asırıwdı;

-oqıwshılardıń erkin tálim alıw xızmetlerin basqarıwdı ;

-oqıwshılardıń oqıw -bilw iskerligin innovciyalıq shólkemlestiriwdi.

Ulıwma bilim beriw mekteplerinde “Informatika” pánin oqıtıwda innovciyalıq texnologiyalarınan ónimli paydalanıw ushın oqıtıwshı:

-pánniń anıq materialların oqıtıw daǵı maqset hám wazıypaların, tálim nátiyjelerine bolǵan zamanagóy talaptı keń analiz etiw;

- joybarlastırılıp atırǵan tálim nátiyjelerine erisiwge múmkinshilik jaratatuǵın oqıw iskerligi formaların tuwrı tańlawı;

-joybarlastırılıp atırǵan tálim nátiyjelerine erisiwge xızmet etetuǵın informacion-kommunikaciya texnologiyaları quralların, elektron resursların tańlap alıwı zárúr.

Innovatsiyalar teoriyalıq tárepten tiykarlanǵan, qandayda bir-bir tarawda anıq maqsetke qaratılǵan hám de ámeliy qollanıwǵa baǵdarlanǵan joqarı nátiyjelilikke iye jańalıq esaplanadı. Innovatsiyanıń ayırıqsha ózgesheligi onı tómendegiler menen baylanıstıradı [4]:

- innovatsiyalar mudami aktual mashqalanıń jańa sheshimin óz ishine aladı;

-olardan paydalanıw jańa sapalı nátiyjelerdi alıw imkaniyatın beredi;

-tálim processinde innovatsiyalardı qollanıw tálim sistemasındaǵı barlıq komponentlerdiń sapalı ózgerislerine alıp keledi.

Demek solay eken, ulıwma orta bilim beriw mekteplerinde informatika pánin oqıtıwda inovacisiyalıq texnologiyalardan paydalanıw arqalı oqıwshılarda erkin pikirlew, jaratıwshańlıq qabileti rawajlanıp, tayansh hám pánge tiyisli kompetentsiyalar payda boladı bul bolsa óz gezeginde oqıwshılardıń PISA, TIMSS hám PIRLS sıyaqlı xalıq aralıq bahalaw sistemasında biymálel qatnasa alıw imkaniyatın asıradı.

Respublikamızda 2022-2026 jıllarǵa mólshellengen Jańa Ózbekistannıń rawajlanıw strategiyası 4-bándinde 2022 — 2026 -jıllarda 217 “Bárkámal áwlad” balalar mekteplerin rawajlandırıw boyınsha programmanı ámelge asırıw, sonıń menen birge mekteplerde tálim sapasın asırıw, pedagog -kadrıların bilimi hám mamanlıǵın xalıq aralıq dárejege alıp shıǵıw maqsetleri belgilengen [1]. Bunday úlken wazıypalardı ámelge asırıwda bolsa hár bir pedagog-oqıtıwshılardan bilim beriw processine kreativlik penen jandasıp, jańa inovacisiyalıq texnologiyalardan paydalanıw arqalı, ósip kiyatırǵan jaslarda dóretiwshilik aktivlikti qalıplestiriw hám rawajlandırıwdı talap etedi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. 2022-2026 jıllarǵa mólshellengen Jańa Ózbekistannıń rawajlanıw strategiyası
2. N.A.Kayumova. Informatikani o‘qitish texnologiyalari va loyihalashtirish. O‘quv qo‘llanma. T.: 2019.
3. A. Parpiyev, A. Maraximov, R. Sırlasov, Ol. Begimqulov, M. Bekmuradov, N. Taylokov. Jańa informaciya texnologiyaları. T.: 2008
4. Daniyarov B. Xalq, ta’limi tizimida pedagogik innovatsiyalar. 2014. <https://cyberleninka.ru/article/n/hal-talimi-tizimida-pedagogik-innovatsiyalar>